

SZKOŁY PONADPODSTAWOWE

MATERIAŁ WPROWADZAJĄCY DLA NAUCZYCIELA

DOBRY SMAK ZACZYNA SIĘ W POLSCE

Nie marnuję. Wybieram odpowiedzialnie.

AUTORKA I OPRACOWANIE MERYTORYCZNE

dr Zuzanna Jastrzębska-Krajewska

Pani Zuzia

DOBRY SMAK ZACZYNA SIĘ W POLSCE

Materiał wprowadzający dla nauczyciela | szkoły ponadpodstawowe

Nie marnuję. Wybieram odpowiedzialnie.

Młodzi ludzie wiedzą, że jedzenia nie należy marnować. Sama wiedza nie oznacza jednak jeszcze świadomego działania. W Polsce marnuje się około 4,8 mln ton żywności rocznie, a około 60% strat powstaje w gospodarstwach domowych. Badanie Norstat Polska z sierpnia 2026 roku pokazuje, że u 45% badanych zakupiona żywność psuje się co najmniej raz w miesiącu, a 47% co najmniej raz w miesiącu wyrzuca resztki posiłków. Najczęściej wyrzucane są owoce, warzywa i pieczywo. Jednocześnie tylko 57% badanych uważa, że wie, jak ograniczać marnowanie żywności w domu. Na poziomie szkoły ponadpodstawowej nie wystarczy więc powtarzać zasad. Potrzebujemy edukacji, która pozwala analizować dane, sprawdzać źródła, dostrzegać zależności, ważyć argumenty i pytać, jakie konsekwencje mają decyzje jednostki, rynku i całego systemu.

Dlatego ten pakiet nie daje uczniom jednej odpowiedzi na pytanie, co jest odpowiedzialnym wyborem. Uczniowie analizują skalę marnowania, oddzielają dane od ich interpretacji, sprawdzają pochodzenie i drogę produktów, oceniają znaczenie lokalności, ceny i dostępności, analizują etykiety oraz przekazy marketingowe, rozpoznają uproszczenia i greenwashing, zastanawiają się nad wykorzystaniem nadmiaru żywności, jadłodzielniami, opakowaniami i systemem kaucyjnym. Pojawia się również perspektywa zasobów, ekonomii i odpowiedzialności różnych uczestników rynku. Ważnym elementem pracy jest pytanie: jakich danych jeszcze potrzebujemy, żeby móc uczciwie sformułować wniosek? Nie uczymy, który wybór zawsze jest właściwy. Uczymy, jak sprawdzić, czy mamy wystarczająco dużo informacji, żeby podjąć decyzję i ją uzasadnić.

Materiały zostały zaprojektowane międzyprzedmiotowo. Mogą być wykorzystywane m.in. na języku polskim, matematyce, geografii, biologii, chemii, informatyce, wiedzy o społeczeństwie, edukacji obywatelskiej, godzinie wychowawczej oraz w pracy projektowej. Uczniowie pracują z tekstem użytkowym i perswazyjnym, analizują i prezentują dane, wykonują obliczenia, oceniają wiarygodność informacji, rozpatrują relacje człowiek-środowisko, gospodarowanie zasobami i konsekwencje decyzji konsumenckich, argumentują, dyskutują i projektują rozwiązania. Jeden rzeczywisty problem staje się więc przestrzenią do wykorzystania wiedzy z różnych przedmiotów, zamiast sztucznego łączenia ich wokół wspólnego hasła.

W roku szkolnym 2026/2027 szkoły ponadpodstawowe realizują obowiązujące obecnie podstawy programowe. Materiał został przygotowany tak, aby wspierać realizację ich wymagań poprzez pracę z rzeczywistymi problemami, danymi, tekstami, źródłami, argumentacją i działaniem projektowym. Jednocześnie sposób pracy jest spójny z kierunkiem reformy Kompas Jutra, której nowe podstawy programowe mają zacząć obowiązywać w klasach I szkół ponadpodstawowych od 1 września 2027 roku, a następnie obejmować kolejne roczniki. Oznacza to przechodzenie od pytania wyłącznie „co uczeń ma wiedzieć?” do pytania również: „co potrafi z tą wiedzą zrobić?”. Pakiet rozwija właśnie taki sposób pracy: uczeń analizuje, porównuje, ocenia, argumentuje, podejmuje decyzję, projektuje rozwiązanie i sprawdza jego skutek.

Całość tworzy spójną ścieżkę: podcast stawia problem, scenariusz prowadzi do analizy i działania, a finał nie kończy się plakatem czy deklaracją, lecz interwencją opartą na danych. Uczniowie identyfikują rzeczywisty problem, zbierają informacje początkowe, proponują rozwiązanie, ustalają sposób sprawdzenia efektu i ponownie analizują dane. Bo na tym etapie edukacji pytanie nie powinno już brzmieć tylko: „czy wiem, że nie należy marnować?”. Powinno brzmieć: „na jakiej podstawie podejmuję decyzję, jakie będą jej konsekwencje i skąd wiem, że moje rozwiązanie rzeczywiście działa?”

Źródła danych: projekt PROM, IOŚ-PIB; badanie Norstat Polska, sierpień 2026, CAWI, reprezentatywna próba N=1079 osób w wieku 18+.

PATRNERZY KAMPANII

Ministerstwo Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Patronat honorowy
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Stefana Krajewskiego

Ministerstwo
Klimatu i Środowiska

IJHARS

WOJEWODA MAZOWIECKI
Mariusz Frankowski

IOŚ-PIB
Instytut Ochrony Środowiska
Państwowy Instytut Badawczy

Politechnika Warszawska

Instytut Nauk
o Żywieniu Człowieka

Banki Żywności

POLSKA IZBA
PRODUKTU
REGIONALNEGO
I LOKALNEGO

norstat

PANEL

PanParagon

